

Erkenning voor slachtoffers van huiselijk geweld

U bent als hulpverlener betrokken bij een slachtoffer van huiselijk geweld. Het Schadefonds Geweldsmisdrijven kan het slachtoffer erkenning geven met een financiële tegemoetkoming. In bijgaande factsheet staat hoe een slachtoffer een aanvraag kan indienen en aan welke voorwaarden een aanvraag moet voldoen om een uitkering te krijgen van het Schadefonds. Samen kunnen we ervoor zorgen dat slachtoffers van huiselijk geweld een nieuwe start kunnen maken!

Juridische tekst

Onze regeling kent veel juridische termen. In de factsheet proberen we zo eenvoudig mogelijk uit te leggen hoe het Schadefonds werkt, maar we ontkomen er niet aan om juridische termen te gebruiken. Aan het eind van de factsheet staan voorbeelden van aanvragen genoemd, waarbij het slachtoffer een uitkering heeft gehad en van aanvragen, waarbij het Schadefonds geen uitkering heeft kunnen toekennen.

Terugblikken of vooruitkijken

Hoewel wij allebei proberen het slachtoffer te helpen, bestaat er ook een verschil tussen u als hulpverlener en het Schadefonds Geweldsmisdrijven. U kijkt vooral naar de huidige situatie, naar hoe het geweld zo snel mogelijk kan stoppen en wat er nodig is om een geweldloos bestaan op te bouwen. Voor een uitkering uit het Schadefonds is het belangrijk dat wij een beeld krijgen van wat er in het verleden is gebeurd. Welk geweld is gebruikt en welk letsel is daarvan het gevolg? Wij hebben die informatie nodig om de aanvraag te toetsen aan de regels. Dat maakt het soms moeilijk, omdat slachtoffers van huiselijk geweld de situatie achter zich willen laten en er moeilijk over kunnen praten. Daar hebben we begrip voor. Wij kunnen helpen om het verhaal van het slachtoffer helder te krijgen door informatie op te vragen bij de politie. Vaak is een aangifte achtergebleven in het huis waar het slachtoffer uit gevlucht is. Als wij weten waar en wanneer er aangifte is gedaan, kunnen wij de stukken bij de politie opvragen. Als er geen aangifte is gedaan door het slachtoffer, dan zijn er wel vaak meldingen gedaan bij de politie. Deze meldingen kunnen de aanvraag ondersteunen. U kunt het slachtoffer helpen door het verhaal dat hij of zij aan u vertelt op te schrijven. Dat hoeft niet in één keer, het kan ook na een paar gesprekken worden afgerond. Natuurlijk is het wel van belang dat het slachtoffer zich herkent in het verhaal.

Veel gestelde vragen en misverstanden over het Schadefonds

We hebben de afgelopen periode veel voorlichting gegeven over het schadefonds bij hulpverlenende instanties. Daaruit hebben we een lijst gemaakt met veel gestelde vragen en misverstanden over het Schadefonds.

1. Contact met de dader

Veel slachtoffers zijn bang dat het bij de dader bekend wordt als er een aanvraag bij het Schadefonds wordt gedaan. Het Schadefonds neemt nooit contact op met de dader of verdachte. Het Schadefonds is er voor slachtoffers. Slachtoffers kunnen bij hun aanvraag opgeven dat ze post op een ander adres willen ontvangen als zij nog ingeschreven staan bij hun (ex-)partner. Dat geldt ook voor telefooncontact. Een aanvraag kan ook door een gemachtigde worden ingediend, bijvoorbeeld de casemanager van de hulpverlening, iemand van Slachtofferhulp Nederland of een goede vriendin. Als het Schadefonds een financiële tegemoetkoming geeft, dan is het verstandig het geld te laten overmaken op een rekeningnummer, waar de verdachte of dader niet bij kan.

2. Gevolgen voor een bijstandsuitkering

Het Schadefonds Gewelddsmisdrijven vindt dat een uitkering uit het Schadefonds niet mag worden verrekend met de bijstandsuitkering. Als dat wel zou gebeuren, dan betekent dat namelijk dat een bijstandsgerechtigde geen compensatie kan ontvangen voor toegebracht leed en geleden financiële schade. Dat is niet de bedoeling. Helaas komt het in de praktijk voor dat een uitkering van het Schadefonds problemen geeft voor mensen die een bijstandsuitkering of een vergoeding vanuit de bijzondere bijstand (Participatiewet) ontvangen. Dit wordt meestal veroorzaakt doordat de gemeente het Schadefonds niet kent.

In de Participatiewet is een basisbeginsel dat bij de bepaling van de hoogte en het recht op een bijstandsuitkering rekening moet worden gehouden met de 'financiële middelen' van het slachtoffer. Hierdoor kan het zo zijn dat de gemeente besluit dat de uitkering uit het Schadefonds verrekend moet worden met de bijstandsuitkering. Uit ervaring is gebleken dat gemeenten hier verschillend mee omgaan. Om te voorkomen dat een boete wordt opgelegd omdat iemand niet voldoet aan de inlichtingenplicht, raden wij het slachtoffer aan meteen bij de gemeente te melden dat hij of zij een uitkering heeft ontvangen van het Schadefonds. Als het slachtoffer wordt gekort op de uitkering, neem dan contact met ons op. Misschien kunnen wij helpen door de gemeente uitleg te geven over onze uitkering. U kunt natuurlijk ook van tevoren informeren bij de gemeente hoe zij omgaat met onze uitkering.

3. Gevolgen voor de gemeenschap van goederen

Wanneer het slachtoffer nog in gemeenschap van goederen getrouwd is met de verdachte of dader, dan valt een financiële tegemoetkoming van het Schadefonds in de gemeenschap van goederen. In dat geval is het raadzaam te wachten met het indienen van een aanvraag totdat de scheiding rond is. Een aanvraag voor een financiële tegemoetkoming kan worden ingediend binnen 10 jaar na het misdrijf. Het slachtoffer kan dus de tijd nemen om een aanvraag in te dienen.

4. Het karakter van de uitkering

De tegemoetkoming van het Schadefonds is bedoeld om het leed en onrecht dat het slachtoffer is aangedaan te erkennen. Het is geen (volledige) schadevergoeding, maar een eenmalig bedrag, waarvan de hoogte wordt bepaald door de ernst van de situatie en de ernst van het letsel. We hanteren hiervoor 6 schalen, variërend van € 1.000 tot € 35.000. De tegemoetkoming wordt uit belastinggeld gefinancierd.

5. Beoordeling als er geen aangifte is gedaan

Als een slachtoffer geen aangifte wilt doen of heeft gedaan, dan hebben we andere objectieve informatie nodig die het verhaal van de aanvrager ondersteunt. Denk bijvoorbeeld aan meldingen die bij de politie zijn gedaan, door de aanvrager zelf of door anderen (bijv. de burens). Wij kunnen ook contact opnemen met bijvoorbeeld de wijkagent om een beeld te krijgen van de situatie. Informatie van Veilig Thuis en/of GGZ of rapportages van hulpverlening, zoals de Raad voor de Kinderbescherming of Jeugdzorg kan ook helpen. Belangrijk is dat de eigen toelichting én de ondersteunende informatie voldoende inzicht geven in wat er is gebeurd.

6. Geen voorwaarden aan de uitkering

Het Schadefonds stelt geen voorwaarden aan de besteding van de uitkering. Het slachtoffer mag het geld naar eigen inzicht besteden. Bijvoorbeeld om meubilair te kopen voor een nieuw huis, om een opleiding te volgen of om met vakantie te gaan. Wij stellen ook niet als voorwaarde dat de relatie verbroken moet zijn of worden. Als het slachtoffer teruggaat naar de gewelddadige partner en na enige tijd opnieuw een aanvraag indient voor het huiselijk geweld dat daarna plaatsvindt, dan nemen we dat wel mee bij de beoordeling van de nieuwe aanvraag. In dat geval kan er sprake zijn van 'een eigen aandeel' in het geweld. We kunnen dan een uitkering weigeren of een lagere uitkering geven.

Heeft u vragen?

Neem dan contact met ons op via 070-4142000, stuur een e-mail naar info@schadefonds.nl of kijk op www.schadefonds.nl.

Bijlage:

Voorbeelden van beslissingen waarin een uitkering werd toegekend of afgewezen vanuit het Schadefonds in kwesties van huiselijk geweld.

Toekenningen

In de meeste zaken die tot een uitkering leidden, was er aangifte gedaan. Vaak was er ook nog ander ondersteunend bewijs, zoals medische informatie of verslagen van hulpverlening.

Voorbeeld 1 (met aangifte bij de politie)

Het slachtoffer had aangifte voor één incident gedaan, waarin haar partner haar bij de keel greep en tegen de grond drukte. Uit haar verklaring bij de politie kwam echter een beeld naar voren waarin gedurende vier maanden wekelijks incidenten plaatsvonden. Het betrof vooral bij de keel grijpen, duwen en vastgrijpen waarbij hij haar lichaam verdraaide. Daarnaast maakten ze veel ruzie.

Beslissing: Het Schadefonds kende haar een uitkering toe voor stelselmatig huiselijk geweld op basis van wat zij bij de politie verklaarde. Het Schadefonds ging daarbij niet alleen van het ene incident uit waar de aangifte betrekking op had, maar nam het geheel mee waarover zij verklaarde. Het slachtoffer kreeg een uitkering van letselcategorie 2 (€2.500). Dit is de categorie die past bij stelselmatig huiselijk geweld volgens de letsellijst van het Schadefonds.

Voorbeeld 2 (zonder aangifte bij de politie)

Het slachtoffer had anderhalf jaar een relatie met de dader. Hij schold haar uit en hij bedreigde haar. Zij werd door hem geïsoleerd en gecontroleerd. Het geweld vond meerdere malen per week plaats. Hij zette haar op haar knieën, gooide water in haar gezicht, greep haar zo hard dat ze er blauwe plekken aan over hield, zette haar naakt op straat en sleepte haar aan haar haren naar binnen als ze weg liep. Ook scheurde hij haar kleding van haar lijf en dreigde regelmatig haar te vermoorden en hij dwong haar seks te hebben. Zij vluchtte uiteindelijk naar de crisisopvang van de vrouwenopvang. Zij deed geen aangifte.

Beslissing: Het Schadefonds kende een uitkering toe voor stelselmatig huiselijk geweld. Het slachtoffer had zelf een duidelijke beschrijving van haar situatie gegeven. Dit werd ondersteund door een uitvoerige schriftelijke toelichting van haar casemanager bij de vrouwenopvang en een diagnostisch verslag van een Gz-psycholoog, wat ook wees op relationeel geweld als aanleiding voor haar behandeling. Het slachtoffer kreeg een uitkering van letselcategorie 3 (€ 5.000), omdat er naast huiselijk geweld ook sprake was van seksueel geweld.

Voorbeeld 3: (zonder aangifte, maar met melding bij de politie)

Het slachtoffer was 15 jaar getrouwd met de dader. De laatste 10 jaar vond er regelmatig lichamelijk geweld plaats, wat vooral bestond uit slaan. Toen het haar uiteindelijk te veel werd, vertelde ze erover tegen haar huisarts. Zij kwam samen met haar kinderen terecht in een vrouwenopvang. Zij deed geen aangifte.

Beslissing: Het Schadefonds kende haar een uitkering toe voor stelselmatig huiselijk geweld. Ondanks dat er geen aangifte was gedaan, was er wel een melding gedaan bij de politie. De politie hielp haar ook om het huis uit te gaan. Er was een AMK melding voor haar zoon. Zijn aanmelding bij Jeugdzorg wees op geweld in het gezin, dit bevestigde de politie ook. De informatie van de vrouwenopvang ondersteunde haar verhaal ook, evenals een diagnostisch verslag van een psycholoog waarin het relationeel geweld als aanleiding voor behandeling genoemd werd. Het slachtoffer kreeg een uitkering van letselcategorie 3 (€ 5.000) vanwege de lange periode waarin het geweld plaatsvond.

Voorbeeld 4: (kind als getuige van stelselmatig huiselijk geweld)

Een vrouw deed aangifte tegen haar partner, omdat hij haar gedurende een periode van ruim 10 jaar lang regelmatig mishandelde en bedreigde. Hij werd vaak boos, greep haar bij de haren, gooide haar tegen de grond, sloeg haar of hij gooide voorwerpen in haar richting. Ook dreigde hij haar vaak iets aan te doen. De vrouw deed aangifte en verklaarde hierin ook dat hun dochter van 9 jaar vaak bij dit geweld aanwezig was. Dader gebruikte geen geweld tegen zijn dochter. De dochter had PTSS-klachten, waarvoor zij naar een kinderpsychiater ging. Voor de dochter diende zij een aanvraag in.

Beslissing: Het Schadefonds kende de dochter een uitkering toe voor psychisch letsel wegens getuige zijn van stelselmatig huiselijk geweld tegen haar moeder (ook wel 'shockschade' genoemd). Op basis van de aangifte van de moeder vond het Schadefonds het aannemelijk dat het geweld tegen haar moeder stelselmatig was en bovendien dat de dochter hier ook regelmatig getuige van was. Dit zijn belangrijke voorwaarden voor een uitkering waarin het Schadefonds een kind als getuige gelijk stelt aan het slachtoffer. Gelet op de jonge leeftijd van de dochter (9 jaar) hoefde het psychische letsel niet meer aangetoond te worden. De dochter kreeg een uitkering van letselcategorie 2 (€ 2.500). Dit is een vaste categorie die wij toekennen aan jonge kinderen die getuige zijn van stelselmatig huiselijk geweld en staat ook zo benoemd in de letsellijst.

Afwijzingen

In zaken die het Schadefonds afwees, was vaak geen aangifte gedaan. Dat was alleen niet altijd doorslaggevend voor de beslissing. Het was meestal het probleem dat het niet voldoende duidelijk werd hoe de situatie was; of er sprake was van feitelijk geweld of dat er over en weer agressie was geweest.

Voorbeeld 5: (met aangifte bij de politie)

Het slachtoffer deed aangifte van huiselijk geweld, smaad en laster tegen haar partner. Zij verklaarde dat hij veel woede aanvallen had, hij schold, was bazig en kleinerde haar. Nadat de relatie verbroken was, verspreidde hij leugens over haar.

Beslissing: Het Schadefonds wees de aanvraag af, omdat er geen sprake was van lichamelijk geweld. Uit haar verklaringen bleek ook niet dat hij haar bedreigde met geweld. De woedeaanvallen en het kleineren (omschreven als psychische mishandeling) werd niet als opzettelijk geweldsmisdrijf beoordeeld.

Voorbeeld 6: (zonder aangifte bij de politie)

Het slachtoffer gaf op dat er gedurende een relatie van 10 jaar sprake was van huiselijk geweld. Zij deed geen aangifte. Uit haar eigen beschrijving blijkt dat zij veel ruzie hadden en er werd gescholden. Dader voerde zo psychische druk op haar uit. Zij deed wel aangifte van andere feiten (dader wilde de kinderen naar India meenemen, vervalste handtekeningen, hackte telefoon) en onderling hadden zij meerdere rechtszaken gevoerd over onder andere alimentatie. Zij stuurde nog verslagen van een psychotherapeut en het steunpunt huiselijk geweld mee.

Beslissing: De aanvraag is afgewezen omdat er te weinig aanwijzingen waren voor een opzettelijk geweldsmisdrijf. Het gezin was wel bekend bij de politie, maar niet in verband met huiselijk geweld. Zij stonden vooral bekend als partners die elkaar het leven zuur maakten. De informatie waar het Schadefonds wel over beschikte, bevatte niet voldoende aanwijzingen voor feitelijk geweld. Het gaf een beeld van een emotioneel huwelijk en niet van lichamelijk geweld of bedreigingen met geweld.

Voorbeeld 7: (met aangifte bij de politie)

Het slachtoffer deed aangifte van mishandeling door haar man. Het betrof een eenmalig incident waarbij hij haar in het gezicht sloeg, naar de grond trok en door elkaar schudde.

Beslissing: Het Schadefonds kende geen uitkering toe. Het Schadefonds vond het feit aannemelijk, maar er was geen sprake van ernstig letsel (er zat een tand bij haar los en haar psychisch letsel kon niet beoordeeld worden). Er waren ook geen aanwijzingen dat het geweld stelselmatig was.